

PERIÓDICH VERMELL

¶ SALUT PÚBLICA ¶ INTERESSOS POPULARS ¶ ARTS Y LLETRES ¶

PREUS DE VENTA
 25 exemplars. Una pesseta
 Cada número. 2 quartos
 Surt a llum ab tota regularitat á lo menos una vegada
 cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 96 - RONDA DE LA UNIVERSITAT - 96
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat á domicili. . . . 8 rals trimestre
 Països de la Unió Postal. 16 id. id.
 Dona números extraordinaris sempre que ho demanan
 las circunstancias

EPÍSTOLAS Á UN PREDICADOR

IV Y ÚLTIMA

Mossen Gatell:

Prebere incomparable, llum de la catòlica Iglesia, digne de la mitra més ample de las Espanyas: sols l' inmens carinyo que li professo, cor dols, ha sigut capás de ferme anar quatre diumenjes seguits á missa exposantme á ser vist y avergonyit dels amichs que 'm tenen per aixullat y saben que la meva ploma embruta paper que serveix d' original á LA TRAMONTANA.

Mes, dono per ben empleat lo sobressalt continuu ab que 'm posaba lo desitj de sentirlo á vosté rebatent *victoriós* totas las escolas y creencias oposadas á la catòlica, apostòlica y romana, ja que al fi he pogut convencem una vegada més del valer de las veritats materialistas; veritats que s' obriran pás á través de la hipocressia del sigle y á despit de las escolas que 's diuhen adelantadas y transigeixen ab tot alló que 'l bon sentit ha batejat ab lo just nom de absurdos.

Pero deixemnos de consideracions fora de lloch. Ara es com si fóssim á la iglesia y nostre deber es condoldrens de la poca consideració que li tenen los feligresos á vosté. Oh! amich Gatell ¡quin desconsol! ¡Trobarnos casi solets á sermó!

Vamos, ara comprech que tan aviat haje acabat la tasca de convertir heretjes científica y filosòficament.

Está clar ¡deixarlo sol!

Ara ho te be. Acepti lo meu plan y passi al Ateneo á sermonejar, que no li faltará concurrencia y enemichs á qui combatre.

¿Que ho troba mal pensat? Es que per aquest camí tambe s' arriba á escalar una bona mitra. No parlo per esperiencia, pero li garanteixo l' éxit.

Y si 's determina, no esculleixi temas tan rancis com lo del altre dia. Per final de conferencias be yalia la pena de parlar d' algo méno aigualit.

No sé per qué demostrar tanta inquina contra 'ls panteistas y racionalistas; home, home, déixils estar ¡pobrets! que no fan cap mal á ningú, son inofensius; se troban en igual cas que vosté, preocupats en jochs de paraulas sobre un Deu hipotétich y sos no méno hipotétichs atributs.

Y observo que V. no 's corretjeix, á pesar dels meus desinteressats concells. Repetir afirmacions y arguments tirats trona avall en sermons anteriors, créguim, no fa guerrero.

Veritat es que cap dia habia estat tan plé de lògica al dir que las lleys de la Naturalesa suposan un suprem legislador y derivan d' ell la Autoritat, legisladora en la terra, pera governar dels homes y pera garantir la existencia de la familia com á base de las nacions.

En aquest punt va posarse á l' altura d' en Castelar, del gran cranch de la política espanyola, ab lo qual queda demostrat que V. podria ser president de la República lo dia que 'n Castelar siga bisbe.

¡Ab quin calor, ab quin evangélich entusiasme vosté deya als anarquistas gent preocupada y plena d' errors!

Pero, escolti, mossen Gatell del meu cor, escolti: ¡vol dir que la idea, la forma de Autoritat, d' una entitat que *pega* als que *pagan* y als que *cobran* lo degut, es la última, la mes perfecta, la única manera pera regirse 'ls homens?

Ab permís de V., y en desagravi del Progrés ofés per los que com vosté opinan, á mí 'm sembla massa dir aixó de creure que s' ha dit la última paraula ab lo principi d' Autoritat, derivi de Deu ó derivi del Diable.

A mí 'm sembla qu' en Sagasta, en Cánovas y tota la patuleya madrilenya, no tenen pas

permís del Ser Suprem, del Suprem Llegislador pera que 'm llegislin á disgust meu. Y tambe 'm sembla que no 'ls necessito pera que 'm fuetejin com autoritats que son. Y me sembla tambe que mellor aniria tot si en lloch de *manar* ab la lley del sabre y contra la voluntat de tothom, se concretessin á *administrar* á gust dels administrats. ¿No li sembla mes senzill, mes bonich y mes justicier tot aixó, mossen Gatell?

Donchs los anarquistas no volen sino garantirho, ferho sólit per medi de reformas socials, aixó tan senzill, tan agradable, tan lògich y tan anti-autoritari.

Y ¡per l' amor de Deu! mossen Gatell, home, no diga vulgaritats. ¿Quina necessitat tenia vosté de recalcar tantas vegadas que los pobles salvatjes son molt autoritaris? ¿Qui li feya dir que l' Autoritat ja va neixe avans que la civilisació?

Si vosté estima lo principi d' Autoritat no l' hauria de barrejar tant y tant ab lo salvatjisme, perque, home, si los pobles bárbaros son molt autoritaris tambe son molt salvatjes, y si l' Autoritat va neixe avans ó al comens de la civilisació, desseguida se dedueix que lo principi d' Autoritat no será pas tan perfecte com diuhen. Al menos á mí m' ho sembla aixís.

Y no 's pensi, amable Gatell, que resulti ben justificat alló de que l' Autoritat de la terra es una especie de sucursal de la Suprema Autoritat.

Ho compendrà facilment.

Si vosté creu que 'l Ser Suprem tot ho pot, tot ho veu y ademés ha donat al home lo libre albedrio, podent després allá en l'altra vida (?) castigar ó premiar segons los mereiximents de cadascú, no hi trobo 'l compte ab alló del poder autoritari que moltes vegadas, casi sempre, impedeix l' exercici d' aquell libre albedrio y fins castiga en la terra moltes cosas que deurien deixarse per quan siguem á l' altre barri.

Jo hi trobo aquí un contra-sentit. Lo mateix que trobava lo poeta aquell, que parlant dels vots de castetat deya:

*Si vots ¿para qué rejas?
Si rejas ¿para qué vots?*

Y sobre tot, observi, mossen Gatell, que los códichs, organisació y demés referent al principi de autoritat oheix molt mes á las necessitats y condició humanas, mentres cada dia s'allunyan més y més de lo diví.

¿No troba, donchs, molt clar que seguint per aquest camí s'ha d'arribar al plantejament natural de la Anarquía, perque respon mes que res al modo de ser de la Humanitat?

Y miri quinas gotillas li vaig recullir en son últim sermó-conferencia:

«—Lo principi d'autoritat garanteix la familia.»

¡Bola va, mossen Gatell, bola vá!

«—Del plantejament de la Anarquía vindria á resultarne la destrucció de la familia.»

Tampoch es veritat, mossen Gatell.

«—Los anarquistas tractan de imposar sos errors á tot lo mon; volen escalar lo poder pera desde allí erigirse en tirans...»

¡Alto, mossen Gatell, alto! que per cada mentida hi ha set anys de purgatori, cristianament pensant.

Si es cert que 'ls anarquistas volen imposar sos errors á tot lo mon, obran d'una manera tan natural com qualsevol fill de pare y mare que crega millors sas doctrinas á las del altres. ¡La santa inquisició hagués pogut ferho! ¡Los jesuitas pogués menjar lo mateix! ¡Lo catolicisme pogués menjar los mateixos que no son cristians á fi de pregonar ben alt qu'és única, sola y mestressa del mon!

Y no ho digui may més que 'ls anarquistas volen convertirse en tirans, mestre, que aixó es un xich massa fort y no vol dir sino que vosté no hi enten pilota en aquestas qüestions; es dir, fa com la premsa, la sàbia premsa.

Pero passém á un'altra qüestió: ¿cóm es que mitj d'amagatotis va semblar acceptar la formació del globo segons la geología? ¿Cóm se compagina, pare reverent, la geología ab la Biblia, que vosté posa per demunt de tot? ¿Cóm se pot explicar que Deu fes lo mon en sis dias y al seté, satisfet de la seva obra, se fumés á jeure, si la Ciència nos demostra que las primeras épocas del mon que habitém estaban desposehidas, ó poch menos, dels regnes vegetal y animal?

Per pudor, al menos, vosté no debia pronunciar sisquera lo nom de *geología*.

Com tampoch era del cas que dihentse catòlich posés en tan mal lloch á la divina Providencia. Me vaig horroritzar de sentirlo.

Cristianament pensant no 'm sembla just que la Providencia ho fassa tot, absolutament tot, ja que com deya V. sense la voluntat de la Providencia ni 's mou la fulla del arbre, ni cau una gota de rosada, ni res, vaja.

A mí aixó 'm sembla una heretjía, per mes que puch assegurarli que no 'm donará cap mal són. N'estich ben persuadit.

Pero observi que si la Providencia ho fa tot, absolutament tot, podriam atribuhirli los ciclons de Filipinas, las inundacions, las pestes, la filoxera, los frares, l'ensorrament de la cúpula de la iglesia de Sant Andreu, las desgracias dels tranvías y tota la récula de calamitats que quedan per anomenar, que no son pocas.

¿Y perquè ho faria aixó la Providencia? ¿per malmetre sa propia obra?

Tréguis aquestos mals pensaments de sota la teula, cregui, mossen Gatell.

Jo, francament, bo-y escoltantlo creya que

'm volia mortificar de veras en son sermó darrer. Sab que 'l seu llatinorum, com lo de molts, de tots los capellans, m' embafa que no 'l puch sufrir, y per aixó dali que dali, vinga llatí y mes llatí. Encare 'm fan rum rum las orellas de tan sertirli: *Ego sum, ego sum, ego sum*.

Es un vici lleig propi dels predicadors, y á vosté no li está gens be, ni hi te gayre gracia. Aixó deixant á part lo malament que tradueix las frases llatinas. Alló del *ego sum qui sum* que vosté ho feya tan bonich en catalá, si ho hagués traduhit com cal, hauria dit: *Jo soch qui soch*, solemne veritat que no la diria mes grossa en Pero Grullo.

Després també fora convenient que suprimís los accents tan forts é innecessaris de quan diu *pero*. Son cosas que fan venir passió de riure al sentir las dir tan serio á un rector que per lo petinet, quan predica sembla que prengui banys d'assiento. Si te la seguritat que 'l pare Grapas no ha de predicar en aquella trona, sería mellor, pera decoro del temple, que s'hi arreglés un tamboret d'un pam y quart. A vosté li vindria que ni pintat.

Y si acás, quan tingui la trona á punt, fassa un sermó sobre lo libre albedrío, que vosté remena cada vegada que predica com si estigués molt fort en semblant tema. Pero quan ho fassa, si ho fa, deixi apart los panteistas y los racionalistas y pósis devant per devant de la escola materialista, que no 'n sortirà mal guar nit.

Y aquí fineixo aquestas epístolas ab lo major sentiment del mon, no per lo que li he dit fins aquí, sino per lo que 'm tinch de callar per in-
tellectual, que no es poch ni poch saborós.

Ay! Gatell de las mevas entretelas; si vosté no torna á predicar científicament, aviat, pero molt aviat, es fácil que 's mori de pena ó de anyorament.

Son servidor y feligrés
que l'estima espiritualmente

E. K.

IGNOSCENTS

¡Quants ne deixá 'l rey Herodes!

Aquell, que ab tota conciencia, sempre la farsa ha cregut, y 'ls prodigis de la Ciència nega d'un modo absolut, es un *ignoscent* llanut.

Aquell, qu'en alas del vici, se llensa desesperat per gosar d'un goig fictici, n'es, á dir la veritat, un *ignoscent* desditxat.

La noya que s'enamora per gosar de ditxa pura, d'un jove que no l'adora y causa sa desventura, es una *ignoscent* criatura.

Aquell que 's creu ser felís sols perque te molts dinés sent rich es un infelís, y ab rahó 's pot dir á mes que un *ignoscent* també n'es.

L'home que 's creu sè escriptor y passa lo temps robant las obras d'un bon autor, que 's ell mateix va mostrant, un *ignoscent* ignorant.

Lo noyet de poca edat per mes que sigui molt viu y fassi algun disbarat, ab molta rahó y motiu, que 's *ignoscent* tothom diu.

L'home, que sens compassió, desitja fins lo torment tan vil de la inquisició per matar lo pensament; sent malvat... es *ignoscent*.

L'espós, que 's veu obligat, á pagá ab pena y neguit lo mal que un altre ha causat y es senyalat ab lo dit, es un... *ignoscent* marit.

L'home mes llest y mes viu, que ningú 'l pot encera pero, que *Ignoscent* se diu; fins que 'l pobre 's morira *Ignoscent* sempre sera.

Y 'l Poble que sempre paga y que si cobra es rebent, si be trist, son plor amaga, se veu qu'és ben clarament de tots lo més *ignoscent*!.....

Francisco LLENAS

La huelga dels tipógrafos continúa y continúa de cada dia ab mes gravetat.

Al *lliberal Diluvio* y á la *democrática Gaceta* se ha unit lo ranci Brusi per fer la guerra als obrers.

De aquest últim no es gens d'estranyar, puig pertany á la escola dels que creuen que 'ls treballadors ab pa y seba ja 'n tenen prou.

Molts industrials impresors han despatxat á sos operaris pe 'l *delicte* d'estar associats. Si aixó no es provocar la guerra de classes que vinga Deu y ho vegi. Aquestos mestres semblan vents y pot ser no tardin á recullir tempestats. ¡Que 's guardin de sos llamps!

Además dels periódichs *Diluvio* y *Gaceta*, á qui la ministerial *Vanguardia* ha pogut donar lliçons de respecte als drets que ells ostentan en son credo, hi ha alguns duenyos de imprenta que volen *honrase* ab lo nom de *lliberals* y un d'eils fins ab lo de *pactista signalacmàtich*, que han suscrit, sens que 'ls caygués la cara á trossos, l'incalificable acort de despatxar als obrers que en us de sa llibèrrima voluntat prefereixen esser associats ab sos companys de treball que no servir de comparsa en los partits polítichs mangonejats per sos explotadors de sempre.

Veritat es que alguns industrials deuen haberse donat compte de son mal pas, com ho proba lo que uns han tornat á obrir las portas y altres han firmat las tarifas que *no demanavan res de nou*, per mes que la majoria encara segueixi obstinada en son indigne propósit.

Sabém que 'ls huelguistas continúan fermos en defensar sos drets, y que contan ab l'apoyo moral y material, no ja tan sols de sas respectivas societats, sino de tots los obrers d'Espanya qu' tindrán molt presents á certs industrials impresors de Barcelona pe 'l dia que 'ls pinti la ocasió.

Barcelona ha estat de sort en la rifa de Nadal. La grossa y la tercera han vingut á visitar-nos, amen de algunas d'altres y de las petites que no curan de rés.

A Gracia han anat set décims de la primera, que han sigut repartits en mes de cent familias de treballadors y fins de alguns pobres de solemnitat.

En lo teatro de dita vila hi havia aquestas festas passadas gran animació, puig la major part de sos tramoyistas y empleats interessaban en lo bitllet que 'ha tret la grossa.

LA TRAMONTANA se alegra molt de que hagi anat la sort á treballadors, que molt ho necessitan, y de que hagi sigut ben repartida.

** **

Los acaparadors de farina suplican al senyor Sagasta, dihentli que si fa res per fer abaratir l'article qu'ells acaparan, no podrian fer las ganancia que s'han proposat.

Y'l senyor Sagasta 'ls escolta, y qui sab si fins los hi ha dit que no passin cuydado.

*

En cambi á Andalusia 's moren de fam, demanan que 'l pa s'abaixi, y 'l govern s'ho escolta com qui sent ploure; es á dir, no está del tot parat, hi envia civils.

Si al menos fossin arengadas...

Aixó fan tots los governs: mimos als richs y al pobre garrotada seca.

** **

Ja están ben llestos á Madrid del pugilato esquerá ab lo qual no han fet mes que esforsarse uns y altres pera semblar monárquichs.

¡Lo qué pot la moda!

Y sobre tot, com som á festas, ¡lo que pot lo turró!

** **

Nostre apreciat colega *La Montaña*, de Manresa, publica un estat ahont consta lo número d'electors y 'l de votants d'aquell districte, y resulta que dels trentaun pobles que 'l forman, han votat *tots los electors en vintitres*, sens fal tarnhi ni un.

Aviat aixó de las eleccions ja no será l'art d'en Canonje, será l'art del desvergonyiment y de la molta barra.

Y per la patria salvar
procuréu aná á votar.

** **

Lo conegut aereonauta Mayet sembla que dintre de poch se casará ab aquella senyoreta que va acompanyarlo en una de las sevas ascensions en globo.

D' aixó pot dirsen pescar en l'aire.

Ja no fa mes en Sagasta per ser poder.

** **

En Romero Robledo l'altre dia deya reaccionaris als fusionistas.

Jo trobo que tenia moltíssima rahó, pero vaja, me sembla que qualsevol podia contestarli: si m'embrutas t'enmascaro.

Al cap-de-vall tot lo que ara fan los fusionistas en Romero ja fa set anys que ho te coll avall.

** **

Un llibre curiós en alt grau acaba de publicar á París en Lluís Carreras.

Porta per títol *Los duques de la Torre y el casamiento de su hijo*, y l'assumpto que tracta es tan brut, que no pot llegirse sense la precaució de taparse 'l nas.

Está ple de un grapat d'acusacions, que diu l'autor que está disposat á probarho devant dels tribunals.

També parla del origen de la esquerra dinástica, y, vamos, que no hi ha per ahont agafarho.

Veuréu que 'n sortirá de tot aixó.

** **

Una pobre dona que vivia de caritats, posá cinch rals al bitlet que ha tret la grossa, y al tenir noticia del premi que li tocava fou tan lo que s'afectá, que va posarse malalta y morí de quals resultas.

De modo, que ha mort de alegría.

Escarmentat per aquesta esperiencia, ja no demanaré may mes que cayguin los fusionistas.

** **

Lo senyor gobernador de la Corunya ha denunciat *La voz de Galicia*.

Als pobres galleguínus ja 'ls denuncian la veu.

Aviat no 'ls quedará ni ganas de obrir la boca.

** **

Al Clot, Sant Martí y la Sagrera continúa 'l joch en'escandalós desarrollo sense que las autoritats se preocupin poch ni molt del gran número de infelissos que, buscant una quimérica ganancia, deixan los dissaptes en aquells garitos del vici lo fruyt de una setmana de suors.

*

També está completament descuidada la vigilancia de seguritat de tal modo, que ha succehit ja á algunas noyas, al plegar de sos traballs de cosir lo dissapte, (que com es sapigut acaban mes tart), veures insultadas ó atropelladas per gent renyida ab la decencia, com va passar fa poch á la filla de un amich nostre en lo desert carrer de Sant Joan.

Sols se comprén tal descuyt per part de l'autoritat, pensant que aquestos dias prou feynas tenia en fabricar elecciones pera salvar la patria.

Y lo primer es lo primer; diu lo ditxo.

** **

Entre en Romero Robledo y 'l gobernador de Madrid, l'altre dia 'l Congrés semblava un galliner.

Y com per Nadal se matan tants galls, fins se temia per la vida de algú que aixequés massa 'l gallo.

Pero com aquestos aucells sempre están disposats á sacrificarse... per la patria, ha resultat que la sanch no ha arribat ni á la ayguera.

A tals actors tals comedias.

LA NIT D'AMOR

.....

CANSÓ QUE DEDICO A LA SOCIETAT CORAL

PORVENIR MARTORELLENSE

Lo rogench Sol s'ha post fa estona dins las entranyas de Ponent.
La clara nit á grans petjadas
abriga al mon ab son mantell.
La jovenalla laboriosa
deixa joyosa son trevall;
sota los raigs de clara Lluna
cantant fa via serra avall.

Cap altre nit per lo galan
com es la nit de sant Joan.

Los gaiters y timbalers
ne recorren l'encontrada
llessant goig, dantne plahers
á la típica maynada
que 'ls segueix per los carrers.

La grandalla
joganera
rondallera
per tot lloch,
afanyosa
puig s'hi empenya,
cerca llenya
per fer foch.

L'hermosa donzelleta
prepara 'l vas y 'l ou,
puig veure vol dins l'aigua
l'estel de son amor.

Ja la quitxalla encen fogueras
y á son entorn hi va saltant;
lo resplandor de mil maneras
sos moviments va dibuixant.

Grans estols de donzells y ninetas,
folls d'amor van al riu á banyars,
Altres, vells, van contents bosch endintre,
á passar per lo roure als infants.

Lo galan á sa ensisera
la contempla ubriacat,
festiu;
y á propet de la foguera
de rostoll carbonisat
li diu:

—Tens uns ullets hermosa nina
que 't baixaren del cel;
tens en ta boca purpurina
una bresca de mel.
Los teus cabells que 'l vent oreja
son desmayts d'or brunyit;
y tas mans finas fan enveja
al marfil mes pulit....
Tens un mirar que fa glatirne
las aletas del cor,
y ton somriure fa morirne
de dolsura y amor.

Platejada y remorosa,
com cristall,
llisca l'aiga per la arena
riu avall.

Sota d'un salzer
gayas donzellas
contan estrellas
del firmament,
narrant historias
d'altres s'afanyan
y altres se banyan
en la corrent.

La jovenalla
llensa alegrías
cantant follías
de plata y or;
y l'eco escampa
pels ayres cèlichs
los mots angélichs
de ¡Pau y Amor!

J. GUINART

Apuntes de una escursioneta de un fraze dels de Manresa per la ciutat de Tarrassa.

Porta un criat que l'acompanya per anar á demanar caritat, y quan li donan pessas de dos las llensa. Lo sant cristiá no més accepta plata ú or.

Se hospeda en una de las principals fondas, y menja y beu com qui no ho te de suar: com un príncep.

Sembla que 'ls goigs de Venus li son també molt agradables, de lo qual intentá donarne probas á una minyona de la fonda, que ab prou traballs pogué escaparse dels brassos del pare reverent, que intentaba probarli de quin modo sabia cumplir alló del amor al próxim.

Jo ja ho veig; ben menjat, ben begut y sense fer res... qui es que no está sempre... trempat?...

** **

Lo lliberal Ajuntament de Málaga ha cregut commemorar l'aniversari del fusellament de 'n Torrijos encarregant un sermó al carlista Manterola.

Tals actes portan á terme aquestos lliberals, que si 'l malhaurat general pogués aixecar lo cap de la tomba, á bon segur que 's tornaria á morir de vergonya.

**
** **

Continúa la moxiganga car-catòlica entre mestissos y rabiosos.

Fa pochos dias la mestissa *Fé deya* de un tal *pare Malo* «que era indigne de ser llegit per tot qui 's preciés de persona.»

Y 'ls rabiosos diuhen als entremesclats bestia asquerosa, mala rassa, criminals, etc.

¿Qué tal lo sastre que coneix lo panyo?

**
** **

Un cas mes peliagut que 'l bigoti de un cabo de gastadors está passant actualment en lo Vaticá.

Un tal Mustafá, director de la Capella Sixtina, ha presentat la dimissió, y 's diu que molts altres cantants lo segueixen.

Hi ha que advertir que pera ser chantre de la Capella Sixtina se te de sufrir préviament una operació idéntica á la que 's fa als galls quan passen á ser capons. Així 's te mes bona veu pera cantar.

Y aquí tenim lo conflicte. Com pera pescar aquella breva se te de apetxugar ab la mutilació que imposa una forcosa abstinencia, cap reverent sacerdot vol saberhi res.

Es natural. Las *nevodas* y majordonas tindrian que dirhi.

**
** **

Un acte de salvatjisme acaba de ocorre á Manlleu, en una escola catòlica.

Un noyet de deu anys que anava á estudi 'ls vespres després de treballar de dia de las cinch del dematí fins á las set de la nit, tingué la desgracia d' endormiscarse tot escrivint. Al notar aixó lo catòlich professor li doná un tan bestial revés, que las galdas del noy se li inflaren y li feu sanch en la boca.

Als desgarradors crits del noy contestaren agafantlo per las orellas, alsantlo en l' ayre y tirantlo contra terra. Després li digueren que si deya res á casa seva lo matarian.

Lo noy quedá molt malalt y mitj fet malbé, pero no gosá dirho á sos pares per temor á sos mestres. Dos ó tres dias després d' estarse al llit los altres noys ho descubriren. Nosaltres no estranyariem gens que son pare se fes la justicia per ell mateix ab tan salvatge mestre.

Lo noy continua bastant malalt, y fins se tem per la seva vida.

Vagin aprenent los pares de familia cóm tractan á sos fills aquesta gent catòlica, apostólica y romana, que molts son las vegadas que demostren tenir tanta civilisació com los negres del Congo.

**
** **

La iglesia de Brahojos (Valladolid) ha sigut robada com de costum: Sense fractura de porta, pany ni clau ni res que s' hi assembla.

Si no fossin los sagristans y 'ls gastets *imprevistos* dels rectors, casi creuriam que aixó son miracles.

Pero ara...

**
** **

Los jesuitas per tot son lo mateix en materia de saber esplotar al próxim. No 'n tenen prou los de Manresa ab las crecudas rendas y 'ls donatius y privilegis que 'ls dona per viure com á potentats tot fent lo pobre y acaparar grans riquesas, que fins van per las tendas de comestibles, carnicerías, fornés y demás venedors dels articles que 's consumeixen en lo collegi de S. Ignasi, á fi y efecte de que á n' ells

los ho donguin tot més barato y millor que á tothom, tal volta prometentlos que ja 'ls ho dirán de missas.

Los venedors de tocino de Manresa no han tingut per convenient fer distincions á ningú, lo qual ha enfadat tant als jesuitas, que han decidit ferlos la competencia matant á dintre del convent y del collegi tots los tocinos que tenen per convenient, sense pagar dret, per supost.

Y no es aquí tot. Sino que se suposa que 'n matan molts més dels que necessitan pera son us particular, protegint tal vegada algun tocinyre catòlich que se avingui á fer la competencia als heretjes que no abaixaren lo cap devant de la voluntat dels incorretjibles fills de St. Ignasi.

Una cosa misteriosa
ha portat allí 'l destino:
lo que la carn de tocino
alsí qüestió religiosa.

**
** **

La següent relació, que no te desperdici, la copiém de nostre apreciat colega *La Veu Sallentina*:

«Divendres de la setmana passada, á la tarde, sortí la professó de las Teresas, que ben bé podriam dirne la professó dels escándols.

«Nostre célebre y *extraordinariissim* rector nos feu presenciari un espectáculo tan *extraordinari* com éll mateix. Si 'l tractar de la humanitat y decencia es cosa que fassi per ell, nos sembla que no tornarà may més á fer una funció com la del divendres, puig que no més doná lloch á que á cada pas s' hi repetís un nou escándol, comproment, no á n' ell, perque hi ha caras que tenen una pell molt folrada, sino fins algunas noyas que habian sigut víctimas dels seus desitjos... espirituals.

«Si no temessim ofendrer algunas familias, que al cap y al fi no hi tenen cap culpa, y que 'ns mereixen tot lo respecte, alguna cosa diriam d' aquell ensotanat. Ho guardarem per un' altra hora, que ja vindrá 'l seu torn y podrém treurer lo Sant Cristo gros, que á fé de periodistas prometem que farà 'l seu efecte, y per aixó avuy no 'n dirém lo que 'n diriam.

«Parlém de la professó.
«Aixís que sortí de la iglesia, un senyor mossó d' escuadra vegé un subjecte que tenia la gorra posada, y no s' acontentá en treureli del cap ab una esgarrapada, sino que li tirá á terra, trepitjantla com qui xafa rahims.

«Primer escándol.
«Al arribar al carrer del Cos se repetí la operació ab un altre subjecte.

«Segon escándol.
«Al arribar á un altre carrer, un capellá digué á un que tenia també la gorra al cap, que si no se la treya liitaria una bofetada.

«Tercer escándol.
«Adverteixin que cap dels que sigueren víctimas de las iras car-catòlicas no deyan res á ningú y ab molta decencia contemplavan lo curs.

«Pero l' escándol més gros va ser al arribar á la Plassa gran. Alló va ser ¡la mar!

«Totas las Teresas van formar un rotllo. Ab un bayar van portar l' *armonium* de la Rectoría. Lo collocaren al mitj, y s' hi assentá aquell tant aixirit vicari que ja coneixen nostres lectors.

«Un moment de sensació general.
«Qué farán? qué farán? tothom preguntava. Ba, deyan alguns, es que volen ballar una sardana.

«Efectivament. Soná l' *armonium*, y vinga cantar lo «Ruja el infierno», acabant ab una xiulada que per finalisar més bé 'l quadro va regálarlos lo públich.

«La estranyesa fou general. Ningú habia vist may una professó semblant, qu' es ben cert contra la costum, mereixent per aixó la reprobació de tothom.

«Quan molts de las Teresas, al veure lo mal efecte que aquella funció habia produhit, juravan no tornarhi més, ¡poden contar quina funció més bona seria! ¡Sobretot, alló de fer llevar la gorra, que cada vegada que ho feren s' hi armava un escándol de María santíssima!

«No acabarem aquesta breu ressenya sens permetrens donar un consell al Sr. Viola, cabo dels mossos d' escuadra, y es, que procuri tant com li siga possible no deixar anar sos individuos en professons com la del divendres, puig que, fent lo que feyan, en lloch de mantenir l' ordre, lo que fan es insultar y alterarlo, fins al estrem de crearse renunciás ab lo públich; y á més ha d' entendre que cap deber ni cap obligació ni 'l més petit dret tenen de fer treure la gorra á ningú, ni ningú te la més petita obligació de llevársela. Que ho tinga per entés ja que pensem que tot es obra del sapientíssim y *extraordinariissim* mossen doctor, l' *extraordinari* D. Joseph Esquerrá.»

CANTARELLAS

Molt llargas trobo las horas,
los dias encar molt més,
las semanas fi no tenen
y pasan los anys corrent.

Pa no 's té quan se té gana;
pa 's té molt quan gana gens;
y aixís trist la vida 's passa
tenint molt sens tenir res.

ALOS

**
** **

EPÍGRAMAS

Un jovenet qu' estimaba
á una nena que seguía,
la manera no sabia
de dirli que l' hi agradaba.
Troband, per fi, la manera
va dirli un dia ab amor:
—M' agradas molt, Leonor,
per devant y per darrera.

De castanyolas un joch
va comprarne un dia en Roch
per la fira de Banyolas;
y sa dona, aprop del foch,
com sab tocarlas un poch,
li toca las castanyolas.

PEPET DEL CARRIL

XARADA

Quan ne fassi de petits
aquets tot tan boniquet
guárdemen un, Peret,
que hi taré volá 'ls titits.
—¡Hú! no t' en burli així
vatua 'l dos de la Sila,
que' es de la moda qu' estila
y fa senyó y fa molt fi.

**
** **

COMBINACIÓ NUMÉRICA

Colocar un número en cada punt que sumats tan diagonal, horisontal com verticalment donga per resultat 18.

LO DRACH

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

FUGA DE CONSONANTS:

Fusionistas; donchs ¿qué pensan?
¿qué no plegan rams encara?
¿qué esperan de la má esquerra
la tremenda bofetada?